

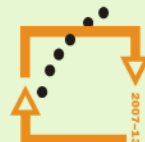
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Střední škola obchodu,
služeb a podnikání
a Vyšší odborná škola

Kněžskodvorská 33/A, 370 04 České Budějovice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 02. 02. 2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_32_CJL_M

Ročník: I.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Sloh a komunikace

Tematický okruh: Stylistika – slohové postupy a útvary

Téma: Vyprávěcí postup – vypravování

Metodický list/anotace:

Seznámení se základními znaky slohového postupu vyprávěcího a praktická práce s textem. Možné využít jako opakování k písemné části maturitní zkoušky ve 4. ročníku.

Slohové postupy a a útvary

Slohový postup = způsob ztvárnění tématu jako celku vzhledem k cíli projevu (řazení, výběr prostředků)

Slohový útvar = konkrétním výsledkem použití jednoho nebo více slohových postupů a vzniká ucelená textová jednotka (např. kombinací slohového postupu popisného a vyprávěcího vzniká vypravování)

Slohové postupy a útvary uměleckého textu

Epické texty jsou založeny na **slohovém postupu vyprávěcím**.

Podstatou vypravování je **jedinečný příběh, uspořádaný podle časové nebo příčinné souvislosti**.

Uplatňují se zde ale **i slohové postupy jiné – popisné, úvahové...**

Děj se rozvíjí většinou od zápletky přes vyvrcholení po rozuzlení.

Vyprávění je nejčastěji **chronologické** (postupné) nebo **retrospektivní** (vrací se do minulosti).

Přečtěte si následující ukázkou z 1. kapitoly románu a pokuste se zodpovědět otázky:

- 1. Co jste se dozvěděli o hlavní hrdince?**
- 2. Podle čeho poznáte, že zažila něco špatného?**
- 3. Jak na ni působí návrat do rodného města?**
- 4. Čím autorka oživuje vyprávění?**
- 5. Najděte jiné slohové postupy a doložte je na příkladech.**

„Řidiči taxíku se ničemu nediví a ani ten, co ji vezl z letiště, nebyl výjimkou. Objemné zavazadlo postavil na silnici a jel si po svých.

Ještě včera stála Tereza na plošince majáku a pod ní hučel oceán. Dnes stojí na kopci a pod ní hučí město. ... Město ji vítalo a ona uvažovala o tom, zda si tu poctu zaslouží. Vrací se přece jako poražený a nepřináší dobré zprávy. Na druhé straně je pravda, že se o to téměř nikdo nebude zajímat. Bojovala jen sama se sebou a o tom, že nevyhrála, město se nedozví...

Dan odemkl masivní dveře a vpustil ji do předsíně jejího bytu...

Nebyl to příliš velký byt. Jen předsíňka, miniaturní kuchyň s oknem do ulice a prostorný pokoj sloužící jako pracovna, obývací pokoj a ložnice zároveň. Z něho vedla dvě vysoká okna do zahrady... Mezi nánosy prachu a oloupané omítky se po zemi povalovaly kusy neúplného nábytku...(1)

Řešení

1. Tereza jednoho dne beze slova rozloučení a vysvětlení všechny opustila a odjela za příbuznými do ciziny (USA).
2. Skutečný důvod odchodu znala jen Tereza.
3. Po návratu do rodného města si uvědomuje, že útěk byl zbytečný.
4. Součástí jejího života se staly trýznivé myšlenky a těch se nezbavila.
5. Město ji vítá, ani si nevšimlo její nepřítomnosti.
6. Najdeme zde slohové postupy úvahové (Tereza uvažovala o svém návratu a o tom, co bude dál); popisné (popis jejího opuštěného malého bytu).

Sestavte volné vypravování s daným začátkem:

Tereza už měla všeho dost – výčitek rodičů, školy, výsměchu přátel. Proč by měla trpět za něco, co neudělala? Rozhodnutí bylo jasné. Odejít...

**Své práce přečtete ve třídě
a porovnejte příběhy.**

Citace, zdroje a literatura

- (1) D. KARLÍČKOVÁ, Jana. *Přechodné bydliště Hatteras*. Praha: Euromedia Group, k. s. – Ikar, 2005, ISBN 80-249-0500-0.
- MGR. MUŽÍKOVÁ , Olga a kol. *Odmaturuj z českého jazyka*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2007, ISBN 80-7358-082-9